

॥ १६ ॥ अशाश्वतीः सर्वस्यापिकर्मणोतवत्त्वात्शाश्वतीः बहुत्वात् ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ इति शांतिपर्वणि आप० नै० भारतभा० पंचाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १५० ॥ ॥ ५ ॥ एवमिति ॥ १ ॥ त्वाहं त्वामहं सार्द्धः दुष्कृतमपि संधायेतिसंबंधः ॥ २ ॥ प्राप्येति यमयातनाभोगाते दुष्कृतजंशल्यं मम गमिष्यतीत्यर्थः ॥ ३ ॥ ४ ॥ ब्राह्मणानां भक्त इति शेषः ॥ ५ ॥ ब्रह्मशस्त्रं हि सितं यैस्तेषां संविदे ऐकमत्यं सजाती यैः सह लभमानानामिति पूर्वान्वयि वेदनिश्चितान् युष्मान् प्रतिभूयो वक्ष्यामि ॥ ६ ॥ निर्जनाः निष्परिग्रहाः योगिनो यथानिर्धनान् दीनान् रक्षन्ति एवं मां भवंतो दययैव स्वसामर्थ्येन रक्षन्ति त्विदं त्वार्द्धार्थः ॥ ७ ॥

यान् पूजयंतो विदंति स्वर्गमायुर्यशः प्रजाः ॥ तेषु त्वंस ततं द्वेष्टा ब्राह्मणेषु निरर्थकः ॥ १६ ॥ इमं लोकं विमुच्यत्वमवाङ्मूर्द्धा पतिष्यसि ॥ अशाश्वतीः शाश्वतीश्च समापापेन कर्मणा ॥ १७ ॥ अर्घमानो यत्र गृध्रैः शितिकंठैरयोमुखैः ॥ ततश्च पुनरावृत्तः पापयोनिं गमिष्यसि ॥ १८ ॥ यदिदं मन्यसे राजन् नायमस्ति कुतः परः ॥ प्रतिस्मारयितारस्त्वां यमदूताय मक्षये ॥ १९ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांति० आप० इंद्रोत्पारिक्षितीयसंवादे पंचाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १५० ॥ ॥ ५ ॥ भीष्म उवाच एवमुक्तः प्रत्युवाच तं मुनिं जनमेजयः ॥ गर्ह्यं भवान् गर्हयते निघं निदति मां पुनः ॥ १ ॥ धिक्कार्यं मां धिक्कुरुते तस्मात्त्वाहं प्रसादये ॥ सर्वं हि दं दुष्कृतं मे ज्वलाम्यग्राविवाहितः ॥ २ ॥ स्वकर्माण्यभिसंधाय नाभिनंदति मे मनः ॥ प्राप्य घोरं भयं नूनं मया वैवस्वतादपि ॥ ३ ॥ तत्तु शल्यमनिर्हृत्य कथं शक्यामि जीवितुं ॥ सर्वं मन्युं विनीय त्वमभिमां वद शौनक ॥ ४ ॥ महानासं ब्राह्मणानां भूयो वक्ष्यामि सांप्रतं ॥ अस्तु शेषं कुलस्यास्य मापराभूदिदं कुलं ॥ ५ ॥ न हिनो ब्रह्मशस्त्रानां शेषं भवितुमर्हति ॥ स्तुतीरलभमानानां संविदं वेदनिश्चितान् ॥ ६ ॥ निर्विद्यमानस्त्वात्मानं भूयो वक्ष्यामि शाश्वतं ॥ भूयश्चैवाभिरक्षन्तु निर्धनान् निर्जना इव ॥ ७ ॥ न त्वयज्ञा अमुं लोकं प्राप्नुवंति कथंचन ॥ आपातान् प्रतितिष्ठन्ति पुलिं दशवरा इव ॥ ८ ॥ अविज्ञायैव मे प्रज्ञां बालस्यैव संपंडितः ॥ ब्रह्मन् पितेव पुत्रस्य प्रीतिमान् भव शौनक ॥ ९ ॥ शौनक उवाच किमाश्चर्यं यतः प्राज्ञो ब्रह्म कुर्यादसांप्रतं ॥ इति वै पंडितो भूत्वा भूतानां नानुकुप्यते ॥ १० ॥ प्रज्ञा प्रासादमारुह्य अशोच्यः शोचते जनान् ॥ जगतीस्थानि वाद्रिस्थः प्रज्ञया प्रतिपत्स्यति ॥ ११ ॥ न चोपलभ्यते तेन न चाश्चर्याणि कुर्वते ॥ निर्विण्णात्मा परोक्षो वा धिक्कृतः पूर्वसाधुषु ॥ १२ ॥

आपातान् नरकान् पुलिंदाः शवराः म्लेच्छभेदाः ॥ ८ ॥ संपंडितः यो महोषान् जानाति न त्वंतस्थां प्रज्ञां शरणागतोऽहमित्येवं रूपां सत्वपंडितः ब्रह्मन् ब्राह्मण ॥ ९ ॥ ब्रह्म ब्राह्मणजातिः कुपिता सती असांप्रतमयुक्तमपि कुर्यात् अत्र किमाश्चर्यं न किमपीत्यर्थः यत एवमतः प्राज्ञो बुद्धिमान् इति एवं प्रकारेण पंडितो विवेकवान् भूत्वा भूतानां भूतेषु नानुकुप्यते नुकोपं न करोति ॥ १० ॥ न केवलमकोप एव प्रज्ञाफलं अपितु महत्त्वमप्यस्तीत्याह प्रज्ञेति ॥ ११ ॥ यः साधुषु निर्विण्णात्मा विरक्तः परोक्षस्तदृष्टिपथादपेतैश्च धिक्कृतस्तेन प्रज्ञानचोपलभ्यते तादृशस्य तदलाभेऽन्ये आश्चर्यमपि न कुर्वते अतः सत्संगं विना प्रज्ञा दुर्लभा वैत्यर्थः ॥ १२ ॥